

CHƯƠNG 1: SỰ ĐIỆN LI

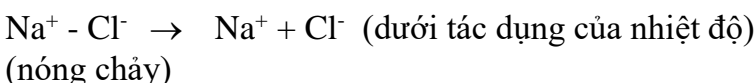
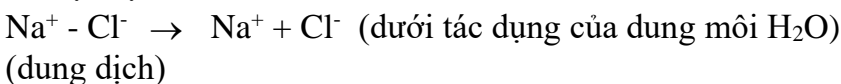

BÀI 1: SỰ ĐIỆN LI

I. KHÁI NIỆM:

Sự điện li là quá trình phân li tạo ra các ion trái dấu: ion dương (cation) và ion âm (anion) của chất điện li trong dung dịch dưới tác dụng của dung môi phân cực là H₂O hoặc của chất điện li nóng chảy dưới tác dụng của nhiệt độ.

VD1: Xét sự điện li của NaCl:

VD2: $\text{H}^+ - \text{Cl}^- \rightarrow \text{H}^+ + \text{Cl}^-$

II. CHẤT ĐIỆN LI- ĐỘ ĐIỆN LI:

1. Chất điện li (CDL): Là những chất tan trong H₂O phân li ra các ion trái dấu tạo dung dịch dẫn được điện.

↳ **Axit, bazo, muối** là những chất điện li vì tan trong nước tạo ra các ion tạo dung dịch dẫn điện.

↳ Các loại đường: glucozo, fructozo (C₆H₁₂O₆), saccarozo, mantozo (C₁₂H₂₂O₁₁), ancol (C₂H₅OH)... tuy rằng có tan được trong H₂O nhưng không phân li ra các ion trái dấu => nên chúng **không phải là CDL**.

Cu thể: - **Axit** → ion dương H⁺ + ion gốc axit.

- **Bazo** → ion dương kim loại + ion âm OH⁻

- **Muối** → ion dương k.loại (hoặc NH₄⁺) + ion âm gốc axit.

2. Chất điện li mạnh - Chất điện li yếu:

a. Chất điện li mạnh: Các phân tử hòa tan đều phân li ra ion (α = 1)

CDL mạnh gồm: * Axit mạnh: HCl, HBr, HI, HNO₃, H₂SO₄, HClO₃, HClO₄, HMnO₄, H₂CrO₄...

* Bazo mạnh: NaOH, KOH, Ba(OH)₂, Ca(OH)₂, LiOH, Sr(OH)₂.

* Các muối tan.

* Phương trình điện li của CDL mạnh dùng dấu 1 chiều: “ → “

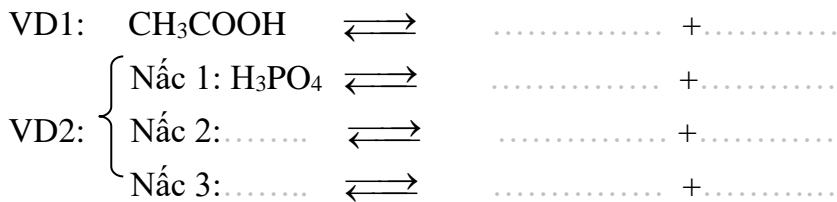

b. Chất điện li yếu: Chỉ có một phần phân tử hòa tan phân li tạo ra ion, phần còn lại vẫn tồn tại dạng phân tử ban đầu ($0 < \alpha < 1$).

* **CĐL yếu gồm:**

- **AXIT YẾU:** HF, H₂S, H₂CO₃, H₂SO₃, HNO₂, HCN, H₃PO₄, RCOOH (VD: CH₃COOH)...
- **BAZO YẾU:** Bi(OH)₃, Mg(OH)₂, Cu(OH)₂, Fe(OH)₂, Fe(OH)₃...
- **H₂O** (Ghi nhớ: nước là chất điện li rất yếu và nước nguyên chất là không truyền điện).

* Phương trình điện li của CĐL yếu viết bằng dấu “ $\rightleftharpoons$ ”

Do vậy : thực tế trong dung dịch H₃PO₄ (kể cả sự điện li của nước: .....) gồm các phần tử sau: .....

* **ĐỘ ĐIỆN LI:** Các CĐL khác nhau, có độ điện li khác (mạnh hoặc yếu).

Độ điện li α của CĐL là tỉ số giữa số phân tử phân li ra ion (n) và tổng số phân tử hòa tan ban đầu (n₀).

$$\alpha = \frac{n}{n_0}$$

hoặc

$$\alpha\% = \frac{n}{n_0} \cdot 100$$

$$0 < \alpha \leq 1$$

$$0 < \alpha\% \leq 100\%$$

VD: Trong dung dịch CH₃COOH 0,043M ; cứ 100 phân tử hòa tan chỉ có 2 phân tử phân li ra ion.

Độ điện li:

$$\alpha\% = \frac{2}{100} \cdot 100 = 2\%$$

$\text{Hệ quả: } \alpha = \frac{n}{n_0} = \frac{\text{Số mol phân li ra ion}}{\text{Số mol hòa tan ban đầu}} = \frac{C}{C_0}$

A/ PHẦN TRẮC NGHIỆM

1. Làm thí nghiệm với bộ dụng cụ tính dẫn điện như sách giáo khoa. Nếu cốc có chứa một trong những chất lỏng sau, thì trường hợp nào đèn sáng.

- A. Nước nguyên chất
C. Ancol etylic

- B. dung dịch Saccarozo
D. Dung dịch H₂SO₄ trong nước

2. Chất nào **không** là chất điện li

- A. CH₃COOH   B. CH₃COONa   C. CH₃COONH₄   D. CH₃OH

3. Các dung dịch axit, bazơ, muối dẫn điện được là do trong dung dịch của chúng có các

- A. ion trái dấu.   B. anion (ion âm).   C. cation (ion dương).   D. chất.

4. Nước đóng vai trò gì trong quá trình điện li các chất tan trong nước?

- A. Môi trường điện li.   C. Dung môi không phân cực.
B. Dung môi phân cực.   D. Tạo liên kết hiđro với các chất tan.

5. Câu nào sau đây đúng khi nói về sự điện li?

- A. Sự điện li là sự hoà tan một chất vào nước thành dung dịch
B. Sự điện li là sự phân li một chất dưới tác dụng của dòng điện

- C. Sự điện li là sự phân li một chất thành ion dương và ion âm khi chất đó tan trong nước hay ở trạng thái nóng chảy.
- D. Sự điện li là quá trình oxi hóa - khử
6. Chọn phát biểu **sai**:
- A. Chỉ có hợp chất ion mới có thể điện li được trong nước.
 B. Chất điện li phân li thành ion khi tan vào nước hoặc nóng chảy.
 C. Sự điện li của chất điện li yếu là thuận nghịch.
 D. Nước là dung môi phân cực, có vai trò quan trọng trong quá trình điện li.
7. Dung dịch nào sau đây có khả năng dẫn điện?
- A. Dung dịch đường. C. Dung dịch rượu.
 B. Dung dịch muối ăn. D. Dung dịch benzen trong ancol.
8. Chất nào sau đây **không** dẫn điện được ?
- A. KCl rắn, khan. C. CaCl₂ nóng chảy.
 B. NaOH nóng chảy. D. HBr hòa tan trong nước
9. Dung dịch chất nào sau đây **không** dẫn điện được?
- A. HCl trong C₆H₆ (benzen). C. Ca(OH)₂ trong nước.
 B. CH₃COONa trong nước. D. NaHSO₄ trong nước.
10. Các chất dẫn điện là
- A. KCl nóng chảy, dung dịch NaOH, dung dịch HNO₃.
 B. dung dịch glucozơ, dung dịch ancol etylic, glixerol.
 C. KCl rắn khan, NaOH rắn khan, kim cương.
 D. Khí HCl, khí NO, khí O₃.
11. Dung dịch chất nào sau đây **không** dẫn điện?
- A. CH₃OH B. CuSO₄ C. NaCl D. HCl
12. Có 4 dung dịch: Natri clorua, rượu etylic, axit axetic, kali sunfat đều có nồng độ 0,1 mol/l. Khả năng dẫn điện của các dung dịch đó tăng dần theo thứ tự nào trong các thứ tự sau:
- A. NaCl < C₂H₅OH < CH₃COOH < K₂SO₄. C. C₂H₅OH < CH₃COOH < NaCl < K₂SO₄.
 C. C₂H₅OH < CH₃COOH < K₂SO₄ < NaCl. D. CH₃COOH < NaCl < C₂H₅OH < K₂SO₄.
13. Câu nào sau đây **đúng** khi nói về sự điện li?
- A. Sự điện li là sự hòa tan một chất vào nước thành dung dịch.
 B. Sự điện li là sự phân li một chất dưới tác dụng của dòng điện.
 C. Sự điện li là sự phân li một chất thành ion dương và ion âm khi chất đó tan trong nước hay ở trạng thái nóng chảy.
 D. Sự điện li thực chất là quá trình oxi hóa – khử.
14. Chất nào dưới đây không phân li ra ion khi hòa tan trong nước?
- A. MgCl₂. B. HClO₃. C. Ba(OH)₂. D. C₆H₁₂O₆ (glucozơ).
15. Cho dãy các bazơ: NaOH, KOH, Mg(OH)₂, Ca(OH)₂, Cu(OH)₂, Ba(OH)₂, Fe(OH)₃, Al(OH)₃. Số bazơ mạnh trong dãy trên là:
- A. 4 B. 5 C. 6 D. 7
16. Chất nào sau đây thuộc loại chất điện li mạnh?
- A. CH₃COOH. B. C₂H₅OH. C. H₂O. D. NaCl.
17. Dãy chất nào sau đây, trong nước đều là chất điện li mạnh?
- A. H₂SO₄, Cu(NO₃)₂, CaCl₂, H₂S. C. HCl, H₃PO₄, Fe(NO₃)₃, NaOH.
 B. HNO₃, CH₃COOH, BaCl₂, KOH. D. H₂SO₄, MgCl₂, Al₂(SO₄)₃, Ba(OH)₂.
18. Dãy nào dưới đây chỉ gồm chất điện li mạnh?
- A. HBr, Na₂S, Mg(OH)₂, Na₂CO₃. C. HNO₃, H₂SO₄, KOH, K₂SiO₃.
 B. H₂SO₄, NaOH, NaCl, HF. D. Ca(OH)₂, KOH, CH₃COOH, NaCl.
19. Dãy chất nào dưới đây chỉ gồm những chất điện li mạnh?
- A. HNO₃, Cu(NO₃)₂, H₃PO₄, Ca(NO₃)₂. C. CaCl₂, CuSO₄, H₂S, HNO₃.
 B. H₂SO₄, NaCl, KNO₃, Ba(NO₃)₂. D. KCl, H₂SO₄, HNO₂, MgCl₂.
20. Hãy cho biết tập hợp các chất nào sau đây đều là chất điện li mạnh?
- A. Cu(OH)₂, NaCl, C₂H₅OH, HCl. C. C₆H₁₂O₆, Na₂SO₄, NaNO₃, H₂SO₄.
 B. NaOH, NaCl, Na₂SO₄, HNO₃. D. CH₃COOH, NaOH, CH₃COONa, Ba(OH)₂.

21. Các dung dịch sau đây có cùng nồng độ 0,10 mol/l, dung dịch nào dẫn điện kém nhất?
 A. HCl. B. HF. C. HI. D. HBr.
22. Dãy chất nào sau đây, trong nước đều là chất điện li yếu?
 A. H₂S, H₂SO₃, H₂SO₄. C. H₂CO₃, H₃PO₄, CH₃COOH, Ba(OH)₂.
 B. H₂S, CH₃COOH, HClO. D. H₂CO₃, H₂SO₃, HClO, Al₂(SO₄)₃.
23. Dãy các chất đều là chất điện li mạnh là
 A. KOH, NaCl, H₂CO₃. B. Na₂S, Mg(OH)₂, HCl.
 C. HClO, NaNO₃, Ca(OH)₂. D. HCl, Fe(NO₃)₃, Ba(OH)₂.
24. Trong dd H₃PO₄ có bao nhiêu loại ion khác nhau?
 A. 3 B. 4 C. 5 D. 6
25. Dãy nào sau đây đều gồm những chất điện li mạnh:
 A. H₂SO₄, Na₂SO₄, Ba(OH)₂, HgCl₂, CH₃COOH
 B. FeCl₃, Al(OH)₃, Ca(NO₃)₂, HClO₄, Mg(OH)₂
 C. NaH₂PO₄, HNO₃, HClO, Fe₂(SO₄)₃, H₂S
 D. NaOH, CH₃COONa, HCl, MgSO₄, Na₂CO₃
26. Cho các chất dưới đây: HClO₄, HClO, HF, HNO₃, H₂S, H₂SO₃, NaOH, NaCl, CuSO₄, CH₃COOH. Số chất thuộc loại chất điện li mạnh là
 A. 5. B. 6. C. 7. D. 4.
27. Cho dãy các chất: KAl(SO₄)₂.12H₂O, C₂H₅OH, C₁₂H₂₂O₁₁ (saccarozơ), CH₃COOH, Ca(OH)₂, CH₃COONH₄. Số chất điện li là
 A. 3. B. 4. C. 5. D. 2.
28. Trong số các chất sau: HNO₂, CH₃COOH, KMnO₄, C₆H₆, HCOOH, HCOOCH₃, C₆H₁₂O₆, C₂H₅OH, SO₂, Cl₂, NaClO, CH₄, NaOH, H₂S. Số chất thuộc loại chất điện li là
 A. 8. B. 7. C. 9. D. 10.
29. Cho các chất: phen K – Al; C₂H₅OH; glucozơ; saccarozơ; tinh bột; dầu ăn; CH₃COOH; HCOOCH₃; CH₃CHO; C₃H₆; Ca(OH)₂; CH₃COONH₄; NaHCO₃; KAlO₂; C₂H₄(OH)₂; Phen amoni – sắt. Số chất điện li là:
 A. 6 B. 7 C. 9 D. 8
30. Phương trình điện li nào sau đây viết đúng ?
 A. H₂SO₄ ⇌ H⁺ + HSO₄⁻ C. H₂CO₃ ⇌ 2H⁺ + HCO₃⁻
 B. H₂SO₃ → 2H⁺ + SO₃²⁻ D. Na₂S → 2Na⁺ + S²⁻
31. Trong dung dịch axit nitric (bỏ qua sự phân li của H₂O) có những phần tử nào ?
 A. H⁺, NO₃⁻. C. H⁺, NO₃⁻, H₂O.
 B. H⁺, NO₃⁻, HNO₃. D. H⁺, NO₃⁻, HNO₃, H₂O
32. Trong dung dịch axit axetic (bỏ qua sự phân li của H₂O) có những phần tử nào ?
 A. H⁺, CH₃COO⁻. C. H⁺, CH₃COO⁻, H₂O.
 B. CH₃COOH, H⁺, CH₃COO⁻, H₂O. D. CH₃COOH, CH₃COO⁻, H⁺.
33. Trong các cặp chất sau đây, cặp chất nào cùng tồn tại trong dung dịch ?
 A. AlCl₃ và Na₂CO₃ C. HNO₃ và NaHCO₃
 B. NaAlO₂ và KOH D. NaCl và AgNO₃
34. Cho các nhóm ion sau :
 (1) Na⁺, Cu²⁺, Cl⁻, OH⁻ (2) K⁺, Fe²⁺, Cl⁻, SO₄²⁻
 (3) K⁺, Ba²⁺, Cl⁻, SO₄²⁻ (4) HCl, Na⁺, K⁺, HSO₄⁻
- Trong các nhóm trên, những nhóm tồn tại trong cùng một dung dịch là
 A. (1),(2),(3),(4). B. (2), (3). C. (2), (4). D. (2).
35. Nồng độ mol của ion NO₃⁻ trong dung dịch Ba(NO₃)₂ 0,03 M là:
 A. 0,03M B. 0,06M C. 0,015M D. 0,45M
36. Nồng độ mol của anion có trong 100 ml dung dịch có chứa 4,26 gam Al(NO₃)₃ là:
 A. 0,2M B. 0,6M C. 0,8 M D. 1,0M
37. Nồng độ mol/lit của ion Cl⁻ trong 200 ml dung dịch CaCl₂ 0,5M là:
 A. 2M B. 1,5M C. 1M D. 0,5M
38. Nồng độ mol/lit của ion Fe³⁺ trong 400 ml dung dịch Fe₂(SO₄)₃ 0,2M là:
 A. 0,2M B. 0,16M C. 0,08 D. 0,4M

39. Nồng độ mol của ion OH^- trong dung dịch thu được sau khi trộn 2 lít dung dịch $\text{Ba}(\text{OH})_2$ 0,2M với 3 lít dung dịch NaOH 0,5M là:
 A. 0,23M   B. 0,7M   C. 0,46M   D. 1,9M.
40. Trộn 150ml dung dịch HNO_3 0,2M với 350ml dung dịch HCl 0,2M. Nồng độ mol H^+ của dung dịch thu được là:
 A. 0,14M   B. 0,06M   C. 0,2M   D. 0,4M
41. Trộn 50ml dung dịch H_2SO_4 0,4M với 350ml dung dịch HCl 0,2M. Nồng độ mol H^+ của dung dịch thu được là:
 A. 0,275M   B. 0,225M   C. 0,05M   D. 0,175M.
42. Trộn 250ml dung dịch H_2SO_4 0,4M với 250ml dung dịch HNO_3 0,2M. Nồng độ mol H^+ của dung dịch thu được là:
 A. 0,5M   B. 0,1M   C. 0,2M   D. 1M
43. Hòa tan 50 gam tinh thể đồng sunfat ngậm 5 phân tử nước được 200 ml dung dịch A. Tính nồng độ các ion trong A?
 A. $[\text{Cu}^{2+}] = [\text{SO}_4^{2-}] = 1,5625\text{M}$ C. $[\text{Cu}^{2+}] = [\text{SO}_4^{2-}] = 1\text{M}$
 B. $[\text{Cu}^{2+}] = [\text{SO}_4^{2-}] = 2\text{M}$ D. $[\text{Cu}^{2+}] = [\text{SO}_4^{2-}] = 3,125\text{M}$
44. Trộn 200 ml dung dịch chứa 12 gam MgSO_4 với 300 ml dung dịch chứa 34,2 gam $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$ thu được dung dịch X. Nồng độ ion SO_4^{2-} trong X là
 A. 0,2M.   B. 0,8M.   C. 0,6M.   D. 0,4M.
45. Một dung dịch chứa các ion : Cu^{2+} (0,02 mol), K^+ (0,10 mol), NO_3^- (0,05 mol) và SO_4^{2-} (x mol). Giá trị của x là
 A. 0,050.   B. 0,070.   C. 0,030.   D. 0,045.
46. Câu 9: Một dung dịch chứa Mg^{2+} (0,02 mol), K^+ (0,03 mol) , Cl^- (0,04 mol) và ion Z (y mol). Ion Z và giá trị của y là
 A. NO_3^- (0,03).   B. CO_3^{2-} (0,015).   C. SO_4^{2-} (0,01).   D. NH_4^+ (0,01)
47. Dung dịch X gồm : 0,09 mol Cl^- , 0,04 mol Na^+ , a mol Fe^{3+} và b mol SO_4^{2-} . Khi cô cạn X thu được 7,715 gam muối khan. Giá trị của a và b lần lượt là
 A. 0,05 và 0,05.   B. 0,03 và 0,02.   C. 0,07 và 0,08.   D. 0,018 và 0,027.
48. Dung dịch X có chứa a mol Ca^{2+} , b mol Mg^{2+} , c mol Cl^- , d mol NO_3^- . Biểu thức nào sau đây đúng?
 A. $2a - 2b = c + d$ C. $2a + 2b = c - d$
 B. $2a + 2b = c + d$ D. $a + b = 2c + 2d$
49. Dung dịch A có a mol NH_4^+ , b mol Mg^{2+} , c mol SO_4^{2-} và d mol HSO_3^- . Biểu thức nào dưới đây biểu thị đúng sự liên quan giữa a, b, c, d ?
 A. $a + 2b = c + d$ C. $a + 2b = 2c + d$
 B. $a + b = 2c + d$ D. $a + b = c + d$
50. Dung dịch X gồm: 0,09 mol Cl^- , 0,04 mol Na^+ , a mol Fe^{3+} và b mol SO_4^{2-} . Khi cô cạn X thu được 7,715 gam muối khan. Giá trị của a và b lần lượt là?
 A. 0,05 và 0,05   B. 0,03 và 0,02   C. 0,07 và 0,08   D. 0,018 và 0,027
51. Dung dịch Y chứa Ca^{2+} 0,1 mol, Mg^{2+} 0,3 mol, Cl^- 0,4 mol; HCO_3^- y mol. Khi cô cạn dung dịch Y thì lượng muối khan thu được là:
 A. 37,4 gam   B. 49,8 gam   C. 25,4 gam   D. 30,5 gam
52. Dung dịch X có chứa 0,23 gam ion Na^+ ; 0,12 gam ion Mg^{2+} ; 0,355 gam ion Cl^- và m gam ion SO_4^{2-} .Số gam muối khan sẽ thu được khi cô cạn dung dịch X là:
 A. 1,185 gam   B. 1,19 gam   C. 1,2 gam   D. 1,158 gam
53. Trong dung dịch CH_3COOH 0,043M, cứ 100 phân tử hòa tan có 2 phân tử phân li thành ion. Nồng độ của ion H^+ là
 A. 0,001M.   B. 0,086M.   C. 0,00086M.   D. 0,043M.

B/ PHẦN TỰ LUẬN**I. CƠ BẢN:**

54. Viết phương trình điện li của các chất sau trong dung dịch : K_2CO_3 , NaClO , Na_2HPO_4 , NaH_2PO_4 , Na_3PO_4 , Na_2S , NaHS , $\text{Ca}(\text{OH})_2$, K_3PO_4 , BaCl_2 , MgSO_4 , HClO_3 , LiOH , H_2SO_4 , $\text{Sr}(\text{OH})_2$.
55. Viết phương trình điện li của các chất sau trong dung dịch :

- a. Các chất điện li mạnh : HNO_3 , KOH , $\text{Ba}(\text{NO}_3)_2$, BeF_2 , HBrO_4 , HClO_4 , K_2S , K_2CrO_4 .
- b. Các chất điện li yếu : HBrO , HClO , HCN , HNO_2 , $\text{Pb}(\text{OH})_2$, $\text{Fe}(\text{OH})_2$, HF .
56. Trong một dung dịch có chứa a mol Ca^{2+} , b mol Mg^{2+} , c mol Cl^- và d mol NO_3^- .
- a. Lập biểu thức liên hệ giữa a, b, c, d.
- b. Nếu a = 0,01 ; c = 0,01 và d = 0,03 thì b bằng bao nhiêu?
- c. Tính khối lượng muối trong dung dịch đó.
57. Một dung dịch có chứa hai loại cation là Fe^{2+} (0,1 mol) và Al^{3+} (0,2 mol) cùng hai loại anion là Cl^- (x mol) và SO_4^{2-} (y mol). Tính x và y, biết rằng khi cô cạn dung dịch và làm khan thì thu được 46,9 g chất rắn khan.
58. Tính nồng độ mol/l của các ion trong mỗi trường hợp sau :
- a. Dung dịch K_2SO_4 0,05M ; dung dịch $\text{Ba}(\text{OH})_2$ 0,02M.
- b. 500 ml dung dịch HNO_3 20% (D = 1,054 g/ml).
- c. Hòa tan 6,39 g $\text{Al}(\text{NO}_3)_3$ vào nước tạo 200 ml dung dịch.
- d. Hòa tan 11,2 lit khí HCl (ở 0°C , 2 atm) vào nước tạo 150 ml dung dịch.
59. Tính thể tích của dung dịch KOH 2M có chứa số mol OH^- bằng số mol OH^- trong 0,5 lit dung dịch $\text{Ba}(\text{OH})_2$ 0,4M.
60. Tính thể tích dung dịch HCl 2M cần dùng để sau khi pha trộn với 500 ml dung dịch HCl 1M sẽ được dung dịch HCl 1,2M?

II. NÂNG CAO

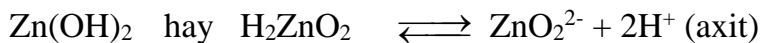
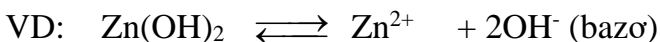
61. Trong một dung dịch chứa đồng thời các ion : Na^+ , Al^{3+} , Cu^{2+} , Cl^- , SO_4^{2-} , NO_3^- . Khi cô cạn dung dịch ta có thể thu được tối đa mấy muối ? Viết công thức phân tử của các muối đó.
62. Có 3 ống nghiệm, mỗi ống nghiệm chứa 2 cation và 2 anion (không trùng lặp giữa các ống nghiệm) trong số các cation và anion sau : NH_4^+ , Na^+ , Ag^+ , Ba^{2+} , Mg^{2+} , Al^{3+} và Cl^- , Br^- , NO_3^- , SO_4^{2-} , PO_4^{3-} , CO_3^{2-} . Hãy xác định các cation và anion sau trong từng ống nghiệm.
63. Trong một dung dịch có chứa các ion : Ca^{2+} , Na^+ , Mg^{2+} , HCO_3^- , Cl^- . Hãy nêu và giải thích:
- a. Trong dung dịch có thể có những muối nào ?
- b. Khi cô cạn dung dịch có thể thu được những muối nào ?
- c. Khi nung hỗn hợp chất rắn sau khi cô cạn có thể thu được những chất gì ?
64. Trong một dung dịch có chứa a mol Ca^{2+} , b mol Mg^{2+} , c mol Cl^- , d mol SO_4^{2-} .
- a) Lập biểu thức liên hệ giữa a, b, c, d.
- b) Nếu a = 0,1 ; c = 0,1 ; d = 0,3 thì b bằng bao nhiêu ? Từ kết quả này hãy tính tổng khối lượng các muối có trong dung dịch.
65. Một dung dịch có chứa 2 loại cation Fe^{2+} (0,1 mol) và Al^{3+} (0,2 mol) cùng 2 loại anion là Cl^- (x mol) và SO_4^{2-} (y mol). Tính x, y. Biết rằng khi cô cạn dung dịch và làm khan thu được 46,9 gam chất kết tủa.

III. RÈN LUYỆN THÊM:

66. Viết phương trình điện li các chất sau trong dung dịch: Na_2HPO_4 , K_2S , KHS , $\text{Sn}(\text{OH})_2$, HNO_2 , H_2SO_3 , NaHSO_4
67. Trong một dung dịch có chứa 0,01 mol Ca^{2+} , 0,01 mol Mg^{2+} , 0,03 mol Cl^- và x mol NO_3^- . Tính giá trị của x ?
68. Trộn 300 ml dung dịch CaCl_2 0,1M với 200 ml dung dịch NaCl 0,2M. Tính nồng độ của mỗi ion trong dung dịch sau khi trộn ?
69. Tính nồng độ mol của các ion có trong dung dịch thu được khi trộn lẫn :
- e. 50 ml dung dịch H_2SO_4 0,4M với 350 ml dung dịch HCl 0,2M.
- f. 2 lit dung dịch $\text{Ba}(\text{OH})_2$ 0,2M với 3 lit dung dịch NaOH 0,5M.
- g. 200 ml dung dịch FeCl_2 2,5M với 300 ml dung dịch FeCl_3 2M.
70. Tính thể tích của dung dịch HCl 0,5M có chứa số mol H^+ bằng số mol H^+ có trong 300 ml dung dịch HNO_3 0,2M.

BÀI 2: AXIT, BAZƠ VÀ MUỐI**★ Quan điểm Arêniut:**

- 1. AXIT:** Tan trong H₂O phân li cho ra ion H⁺ => Cấu tạo: phải có H⁺. VD: HNO₃ → H⁺ + NO₃⁻
- 2. BAZƠ:** Tan trong H₂O phân li ra ion OH⁻ => Cấu tạo: phải có -OH⁻. VD: NaOH → Na⁺ + OH⁻
- 3. HIĐROXIT LƯỠNG TÍNH:** Khi tan trong H₂O vừa phân li cho ra H⁺ (kiểu axit) vừa phân li cho ra OH⁻ (kiểu bazơ).

(Axit Zincic)

Các hiđroxit lưỡng tính hay gặp: **Zn(OH)₂, Al(OH)₃, Cr(OH)₃, Be(OH)₂, Pb(OH)₂, Sn(OH)₂.**

★. Quan điểm BRONSTET:**NỘI DUNG:**

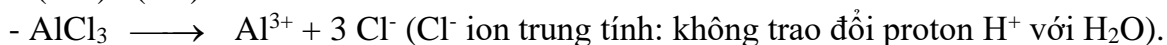
- 1. Axit:** nhường proton (H⁺)
  - 2. Bazơ:** nhận proton (H⁺)
- } => **A cho - B nhận.**
- 3. Lưỡng tính:** vừa cho - vừa nhận H⁺.

Thứ nhất : AXIT gồm:

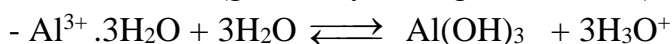
- Các axit quen thuộc : HCl, HBr, HI, HF, HNO₃, H₂SO₄, H₂CO₃, H₂SO₃, H₃PO₄, CH₃COOH...
- Các oxit axit: CO₂, SO₂, SO₃, P₂O₅, N₂O₅, Cl₂O₇...
- Muối (tạo bởi gốc bazơ yếu- axit mạnh) có tính axit theo quan điểm Bronstet:
VD: FeCl₃, FeCl₂, CuSO₄, NH₄Cl, (NH₄)₂SO₄, NH₄NO₃...
- **ion gốc bazơ yếu** đóng vai trò là **axit**: VD: Fe³⁺, Fe²⁺, Cu²⁺, Al³⁺, ...

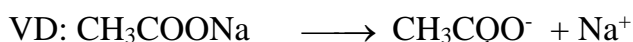
(AX) (BZ)

(gốc bazơ yếu đóng vai trò AXIT)

Thứ hai: BAZƠ gồm:

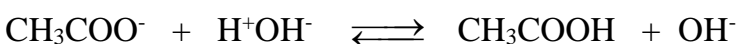
- Các phân tử bazơ: KOH, NaOH, Ba(OH)₂, Ca(OH)₂, NH₃...
- Các phân tử oxit bazơ: K₂O, Na₂O, BaO, CaO, Fe₂O₃, CuO...
- Muối tạo bởi gốc axit yếu - bazơ mạnh → có tính bazơ.
VD: Na₂CO₃, K₂S, K₃PO₄, Ca(NO₂)₂, Ba(ClO)₂...
- * Ion gốc axit yếu đóng vai trò bazơ: CO₃²⁻, SO₃²⁻, PO₄³⁻, ClO⁻, S²⁻, NO₂⁻, RCOO⁻....

↙
↘

Gốc axit yếu đóng vai trò **bazơ**.   Gốc **bazơ mạnh** đóng vai trò **ion trung tính**

- Lúc bấy giờ trong dung dịch diễn ra sự thủy phân của CH₃COO⁻ (sự trao đổi H⁺ với nước)

bazơ

axit

Thứ ba: LƯỠNG TÍNH gồm:

- **Hiđroxit:** Zn(OH)₂, Al(OH)₃, Cr(OH)₃, Pb(OH)₂, Sn(OH)₂, Be(OH)₂
- **Oxit:** ZnO, Al₂O₃, Cr₂O₃, PbO, SnO, BeO
- **Muối axit của gốc axit yếu vẫn còn H có khả năng cho ra ion H⁺ :**
VD: NaHCO₃, NaHS, Na₂HPO₄, NaH₂PO₄, NaHSO₃...
- **Muối tạo bởi gốc axit yếu-bazơ yếu:** (NH₄)₂CO₃, (NH₄)₂S, CH₃COONH₄...

- Ion gốc axit yếu còn H có khả năng cho ra H^+ : HCO_3^- , HS^- , HSO_3^- , $H_2PO_4^-$, HPO_4^{2-} .

- H_2O .

4. Ưu điểm của thuyết Bronstet:

- Thuyết Areniut chỉ đúng với dung môi là H_2O còn Brostet đúng với nhiều dung môi.

- Theo Bronstet: + axit không nhất thiết phân tử phải có H^+ .
+ Bazơ không nhất thiết phân tử phải có OH^- .
+ Axit, bazơ, lưỡng tính có thể là phân tử hoặc ion.

5. MUỐI:

a) Định nghĩa:

- Là những chất khi tan trong H_2O phân li ra cation kim loại (hoặc NH_4^+) và anion gốc axit.

b) Phân loại:

+ **Muối trung hòa:** Gốc axit không còn có H có khả năng phân li cho ra ion H^+ .

VD: $NaCl$, Na_2SO_4 , $Ca(NO_3)_2$ ...

+ **Muối axit:** Vẫn còn có H phân li cho ra H^+ .

VD: $NaHCO_3$, $NaHS$, $NaHSO_4$, Na_2HPO_4 , NaH_2PO_4 ...

+ **Muối kép:** $MgCO_3 \cdot CaCO_3 \longrightarrow Mg^{2+} + Ca^{2+} + 2CO_3^{2-}$
 $NaCl \cdot KCl \longrightarrow Na^+ + K^+ + Cl^-$

A/ PHẦN TRẮC NGHIỆM

1. Theo thuyết Arrhennius, chất nào dưới đây là acid?
A. $Cr(NO_3)_3$ B. $HBrO_3$ C. $CdSO_4$ D. $CsOH$
2. Theo thuyết Arrhennius, chất nào dưới đây là bazơ?
A. $Cr(NO_3)_3$ B. $HBrO_3$ C. $CdSO_4$ D. $CsOH$
3. Dung dịch chất nào sau đây làm quỳ tím hoá xanh?
A. HCl .   B. Na_2SO_4 .   C. $NaOH$.   D. KCl .
4. Dung dịch chất nào sau đây làm quỳ tím hóa đỏ?
A. HCl .   B. K_2SO_4 .   C. KOH .   D. $NaCl$.
5. Dung dịch nào sau đây có tính acid?
A. $NaCl$ B. $Ba(NO_3)_2$ C. Na_2CO_3 D. NH_4Cl
6. Dung dịch chất nào sau đây không làm đổi màu quỳ tím?
A. HCl .   B. Na_2SO_4 .   C. $Ba(OH)_2$.   D. $HClO_4$.
7. Theo thuyết A-rê-ni-ut, kết luận nào sau đây là đúng?
A. Một hợp chất trong thành phần phân tử có hiđro là axit.
B. Một hợp chất trong thành phần phân tử có nhóm OH là bazơ.
C. Một hợp chất có khả năng phân li ra cation H^+ trong nước là axit.
D. Một bazơ không nhất thiết phải có nhóm OH trong thành phần phân tử.
8. Tìm phát biểu nào sai:
A. Acid là những chất có khả năng cho proton.
B. Bazơ là những chất có khả năng nhận proton.
C. Phản ứng giữa một acid và một bazơ là phản ứng cho nhận proton.
D. Phản ứng giữa acid và bazơ có sự thay đổi số oxi hoá của các nguyên tố
9. Muối nào sau đây là muối axit?
A. NH_4NO_3 B. Na_2HPO_3 C. $Ca(HCO_3)_2$ D. CH_3COOK
10. Chất nào sau đây có tính lưỡng tính.
A. $Zn(OH)_2$ B. $Al(OH)_3$ C. $NaHCO_3$ D. cả A,B,C đều đúng
11. Muối nào sau đây không phải là muối acid?
A. $NaHSO_4$ B. $Ca(HCO_3)_2$ C. Na_2HPO_4 D. Na_2HPO_3
12. Hiện tượng xảy ra khi thêm từ từ dd Na_2CO_3 vào dd $FeCl_3$ là:
A. có kết tủa nâu đỏ   C. có khí thoát ra
B. có kết tủa trắng xanh   D. có kết tủa nâu đỏ và bọt khí thoát ra.

13. Dãy chất nào dưới đây tác dụng với cả dd HCl và dd NaOH?
 A. $\text{Al}(\text{OH})_3$, Al_2O_3 , NaHCO_3 C. Na_2SO_4 , HNO_3 , Al_2O_3
 B. Na_2SO_4 , ZnO , $\text{Zn}(\text{OH})_2$ D. $\text{Zn}(\text{OH})_2$, NaHCO_3 , CuCl_2 .
14. Nhận xét nào sau đây đúng
 A. $\text{Zn}(\text{OH})_2$ là axit lưỡng tính. C. $\text{Zn}(\text{OH})_2$ là một bazơ chất lưỡng tính.
 B. $\text{Zn}(\text{OH})_2$ là một hydroxit lưỡng tính. D. $\text{Zn}(\text{OH})_2$ là một bazơ.
15. Cho từ từ dd NaOH đến dư vào dd ZnSO_4 thì hiện tượng là
 A. Chỉ xuất hiện kết tủa trắng C. Xuất hiện kết tủa trắng rồi tan hết
 B. Xuất hiện kết tủa đỏ nâu rồi tan hết D. Chỉ xuất hiện kết tủa nâu đỏ.
16. Hidroxít nào sau đây là Hidroxít lưỡng tính
 A. $\text{Zn}(\text{OH})_2$ B. $\text{Cr}(\text{OH})_3$ C. $\text{Al}(\text{OH})_3$ D. cả A,B,C đều đúng.
17. Cho các muối sau: NaHSO_4 , NaHCO_3 , Na_2SO_4 , $\text{Fe}(\text{NO}_3)_2$. Số muối thuộc loại muối axit là
 A. 0. B. 1. C. 2. D. 3.
18. Dãy gồm các axit 2 nấc là:
 A. HCl , H_2SO_4 , H_2S , CH_3COOH . C. H_2CO_3 , H_2SO_3 , H_3PO_4 , HNO_3 .
 B. H_2SO_4 , H_2SO_3 , HF , HNO_3 . D. H_2S , H_2SO_4 , H_2CO_3 , H_2SO_3 .
19. Trong dung dịch H_3PO_4 (bỏ qua sự phân li của H_2O) chứa bao nhiêu loại ion?
 A. 2. B. 3. C. 4. D. 5.
20. Đặc điểm phân li $\text{Zn}(\text{OH})_2$ trong nước là
 A. theo kiểu bazơ. C. vừa theo kiểu axit vừa theo kiểu bazơ.
 B. theo kiểu axit. D. vì là bazơ yếu nên không phân li.
21. Đặc điểm phân li $\text{Al}(\text{OH})_3$ trong nước là
 A. theo kiểu bazơ. C. vừa theo kiểu axit vừa theo kiểu bazơ.
 B. theo kiểu axit. D. vì là bazơ yếu nên không phân li.
22. Chất nào dưới đây là chất lưỡng tính?
 A. $\text{Fe}(\text{OH})_3$. B. Al . C. $\text{Zn}(\text{OH})_2$. D. CuSO_4 .
23. Hợp chất nào sau đây có tính lưỡng tính?
 A. $\text{Al}(\text{OH})_3$. B. $\text{Ba}(\text{OH})_2$. C. $\text{Fe}(\text{OH})_2$. D. $\text{Cr}(\text{OH})_2$.
24. Chất nào sau đây không có tính lưỡng tính?
 A. Na_2CO_3 . B. $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$. C. $\text{Al}(\text{OH})_3$. D. NaHCO_3 .
25. Chất nào sau đây có tính lưỡng tính?
 A. Na_2CO_3 . B. H_2SO_4 . C. AlCl_3 . D. NaHCO_3 .
26. Chọn các chất là hydroxit lưỡng tính trong số các hydroxit sau:
 A. $\text{Zn}(\text{OH})_2$, $\text{Fe}(\text{OH})_2$. C. $\text{Al}(\text{OH})_3$, $\text{Cr}(\text{OH})_2$.
 B. $\text{Zn}(\text{OH})_2$, $\text{Al}(\text{OH})_3$. D. $\text{Mg}(\text{OH})_2$, $\text{Fe}(\text{OH})_3$.
27. Cho các hydroxit sau: $\text{Mg}(\text{OH})_2$, $\text{Zn}(\text{OH})_2$, $\text{Al}(\text{OH})_3$, $\text{Fe}(\text{OH})_2$, $\text{Sn}(\text{OH})_2$, $\text{Pb}(\text{OH})_2$, $\text{Fe}(\text{OH})_3$, $\text{Cr}(\text{OH})_3$, $\text{Cr}(\text{OH})_2$. Số hydroxit có tính lưỡng tính là
 A. 6. B. 3. C. 4. D. 5.
28. Cho dãy các chất: $\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2$, NH_4Cl , $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$, ZnSO_4 , $\text{Al}(\text{OH})_3$, $\text{Zn}(\text{OH})_2$. Số chất trong dãy có tính chất lưỡng tính là
 A. 5. B. 4. C. 3. D. 2.
29. Để thu được 500 gam dung dịch HCl 25% cần lấy m1 gam dung dịch HCl 35% pha với m2 gam dung dịch HCl 15%. Giá trị m1 và m2 lần lượt là :
 A. 400 và 100. B. 325 và 175. C. 300 và 200. D. 250 và 250.
30. Cần phải thêm bao nhiêu ml dung dịch NaOH 0,15M vào 50ml dung dịch HCl 0,2M để thu được dung dịch có pH = 12 .
 A. V = 75 (ml). B. V = 50ml C. V = 25ml D. V = 100ml

B/ PHẦN TỰ LUẬN

I. CƠ BẢN:

31. Viết phương trình điện li của các chất sau :

- h. Các axit yếu : H_2S , HNO_2 , H_2CO_3 , H_2SO_3 .
- i. Các axit mạnh : HI , HClO_4 , HMnO_4 , H_2SeO_4 .
- j. Bazơ mạnh : LiOH , Ba(OH)_2 .
- k. Hidroxit lưỡng tính : Sn(OH)_2 , Zn(OH)_2 , Al(OH)_3 .
- l. Các muối: Na_2SO_4 , K_2CO_3 , NaClO , NaHS .
32. Viết các phương trình hóa học dưới dạng ion rút gọn của các phản ứng chứng minh rằng Be(OH)_2 và Al(OH)_3 là hidroxit lưỡng tính.
33. Để trung hòa 100 ml dung dịch hỗn hợp NaOH 0,1M và Ba(OH)_2 0,1M thì thể tích dung dịch HCl 0,3M tối thiểu cần dùng là bao nhiêu?
34. Để trung hòa 25 ml dung dịch H_2SO_4 cần phải dùng hết 50 ml dung dịch NaOH 0,5M. Tính nồng độ mol/l của dung dịch axit.
35. Trộn lẫn 50 ml dung dịch NaOH 20% ($D = 1,2 \text{ g/ml}$) với 100 ml dung dịch H_2SO_4 0,1M. Xác định môi trường của dung dịch sau phản ứng.
36. Để trung hòa 100 ml dung dịch KOH , cần dùng 15 ml dung dịch HNO_3 60% ($D = 1,4 \text{ g/ml}$).
- a. Tính nồng độ mol/l của dung dịch KOH .
- b. Tính khối lượng dung dịch H_2SO_4 49% để trung hòa hết lượng KOH nói trên.
37. Chia 19,8 g Zn(OH)_2 thành 2 phần bằng nhau :
- Phần 1 : Cho 150 ml dung dịch H_2SO_4 1M vào.
- Phần 2 : Cho 150 ml dung dịch NaOH 1M vào.
- Tính khối lượng muối tạo thành ở mỗi phần.
38. Một lượng Al(OH)_3 tác dụng vừa đủ với 0,3 lit dung dịch HCl 1M. Tính thể tích dung dịch KOH 14% ($D = 1,128 \text{ g/ml}$) cần dùng để làm tan vừa hết cùng lượng Al(OH)_3 trên

II. NÂNG CAO

39. Trộn V_1 lít dung dịch HCl 0,6M và V_2 lít dung dịch NaOH 0,4M thu được 0,6 lít dung dịch A. Tính V_1 , V_2 . Biết rằng 0,6 lít dung dịch A có thể hoà tan hết 1,02 gam Al_2O_3 .
40. Nhỏ từ từ dung dịch NaOH 2M vào 100 ml dung dịch Y chứa các ion Zn^{2+} , Fe^{3+} , SO_4^{2-} cho đến khi kết tủa hết các ion Zn^{2+} , Fe^{3+} thì thấy thể tích dung dịch NaOH đã dùng là 350 ml. Tiếp tục thêm 200 ml dung dịch NaOH 2M vào hệ trên thì một chất kết tủa vừa tan hết. Tính nồng độ mol/l của các ion có trong dung dịch Y.
41. Lấy 100 ml dung dịch A chứa HCl 2M và HNO_3 1,5M cho tác dụng với 400 ml dung dịch B chứa NaOH 0,5M và KOH nồng độ a mol/l thu được 500 ml dung dịch C trung tính. Tính a và nồng độ mol/l của các ion trong dung dịch.
42. Cho 100 ml dung dịch A chứa Na_2SO_4 0,1M và Na_2CO_3 0,1M tác dụng vừa đủ với 100 ml dung dịch B chứa $\text{Ba(NO}_3)_2$ 0,05M và $\text{Pb(NO}_3)_2$ aM tạo kết tủa. Tính nồng độ mol/l của $\text{Pb(NO}_3)_2$ và khối lượng chung của các kết tủa.
43. Có 1 lít dung dịch hỗn hợp Na_2CO_3 0,1M và $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$ 0,25M. Cho 43 gam hỗn hợp BaCl_2 và CaCl_2 vào dung dịch đó. Sau khi phản ứng kết thúc thu được 39,7 gam kết tủa A và dung dịch B. Tính %m các chất trong A.

III. RÈN LUYỆN THÊM:

44. Viết các phương trình hóa học dưới dạng ion rút gọn của các phản ứng chứng minh rằng Zn(OH)_2 và Al(OH)_3 là hidroxit lưỡng tính.
45. Viết phương trình điện li từng nấc của của các axit sau: H_2CO_3 , H_2SO_3 , H_2S , H_3PO_4 , H_2SO_4 .
46. Theo định nghĩa của Bronsted, các ion : Na^+ , NH_4^+ , CO_3^{2-} , CH_3COO^- , HSO_4^- , K^+ , Cl^- , HCO_3^- là axit, bazơ, lưỡng tính hay trung tính? Tại sao? Trên cơ sở đó, hãy dự đoán các dung dịch của từng chất cho dưới đây sẽ có pH lớn hơn, nhỏ hơn hay bằng 7 : Na_2CO_3 , KCl , CH_3COONa , NH_4Cl , NaHSO_4 .
47. Để trung hòa 100 ml dung dịch hỗn hợp KOH 0,1M và Ca(OH)_2 0,5M thì thể tích dung dịch HCl 0,5M tối thiểu cần dùng là bao nhiêu?
48. Để trung hòa 100 ml dung dịch H_2SO_4 cần phải dùng hết 100 ml dung dịch NaOH 0,5M. Tính nồng độ mol/l của dung dịch axit.
49. Trộn lẫn 100 ml dung dịch NaOH 20% ($D = 1,2 \text{ g/ml}$) với 50 ml dung dịch HCl 0,5M. Xác định môi trường của dung dịch sau phản ứng.
50. Để trung hòa 200 ml dung dịch KOH , cần dùng 30 ml dung dịch HNO_3 60% ($D = 1,4 \text{ g/ml}$).

- c. Tính nồng độ mol/l của dung dịch KOH.
 d. Tính khối lượng dung dịch H₂SO₄ 49% để trung hòa hết lượng KOH nói trên.
51. Chia 15,6 g Al(OH)₃ thành 2 phần bằng nhau :
 - Phần 1 : Cho 150 ml dung dịch H₂SO₄ 1M vào.
 - Phần 2 : Cho 150 ml dung dịch KOH 1M vào.
 Tính khối lượng muối tạo thành ở mỗi phần.
52. Một lượng Zn(OH)₂ tác dụng vừa đủ với 0,3 lit dung dịch HCl 1M. Tính thể tích dung dịch KOH 14% (D= 1,128 g/ml) cần dùng để làm tan vừa hết cùng lượng Al(OH)₃ trên

-----

BÀI 3: SỰ ĐIỆN LI CỦA NƯỚC. pH. CHẤT CHỈ THỊ ACID - BAZƠ

Cơ sở lý thuyết :

- Tính số ion của H₂O:

$$[H^+].[OH^-] = 10^{-14}$$

$$\Rightarrow [H^+] = \frac{10^{-14}}{[OH^-]} \text{ hoặc } [OH^-] = \frac{10^{-14}}{[H^+]}$$

$$- \text{pH} = -\lg [H^+] \Rightarrow [H^+] = 10^{-\text{pH}}$$

$$- \text{pOH} = -\lg [OH^-] \Rightarrow [OH^-] = 10^{-\text{pOH}}$$

- Vì mọi dung dịch axit, bazo, muối nồng độ loãng : $[H^+] \cdot [OH^-] = 10^{-14} \Rightarrow 10^{-\text{pH}} \cdot 10^{-\text{pOH}} = 10^{-14}$

$$\Leftrightarrow \boxed{\text{pH} + \text{pOH} = 14}$$

* **Môi trường trung tính:** $[H^+] = [OH^-] = 10^{-7} \Rightarrow \text{pH} = 7.$

* **Môi trường axit:** $[H^+] > [OH^-] \Rightarrow [H^+] > 10^{-7} \Rightarrow \text{pH} < 7.$

* **Môi trường bazo:** $[H^+] < [OH^-] \Rightarrow [OH^-] < 10^{-7} \Rightarrow \text{pH} > 7.$

CHÚ Ý: - $[H^+]$ tỉ lệ nghịch với pH (Nếu $[H^+] \nearrow \Rightarrow \text{pH} \searrow$ và ngược lại).

- Trộn V₁ lít dd axit (H⁺) với V₂ lít dd bazo (OH⁻) thu được (V₁ + V₂) lít dd X.

A/ PHẦN TRẮC NGHIỆM

- Trong quá trình điện ly, nước đóng vai trò là
  - Môi trường điện li
  - Dung môi phân cực
  - B. dung môi không phân cực.
  - D. tạo liên kết Hidro với chất tan.
- Tìm câu sai:
  - $\text{pH} = -\lg [H^+]$
  - $\text{pH} + \text{pOH} = 14$
  - $[H^+] = 10^a$ thì $\text{pH} = a$
  - $[H^+].[OH^-] = 10^{-14}$
- Dung dịch CH₃COONa có.
  - $\text{pH} < 7$
  - $\text{pH} = 7$
  - $\text{pH} > 7$
  - pH không xác định được
- Dung dịch NH₄Cl có
  - $\text{pH} < 7$
  - $\text{pH} = 7$
  - $\text{pH} > 7$
  - pH không xác định được.
- Khi hoà tan vào nước, chất nào sau đây làm quỳ tím chuyển sang màu xanh?
  - NaCl
  - H₂S
  - NH₄Cl
  - Na₂CO₃
- Dung dịch HNO₃ 0,001M có
  - $\text{pH} = 1$
  - $\text{pH} = 2$
  - $\text{pH} = 3$
  - $\text{pH} = 11$
- Dung dịch HCl 0,003M có.
  - $\text{pH} = 2$
  - $\text{pH} = 2,5$
  - $\text{pH} = 3$
  - $\text{pH} = 11$
- Cho các chất: H₂O, HCl, NaOH, NaCl, CuSO₄, CH₃COOH. Các chất điện li yếu là:
  - H₂O, CH₃COOH, CuSO₄.
  - H₂O, CH₃COOH.
  - CH₃COOH, CuSO₄.
  - H₂O, NaCl, CH₃COOH, CuSO₄.
- Các dung dịch NaCl, NaOH, NH₃, Ba(OH)₂ có cùng nồng độ mol, dung dịch có pH lớn nhất là
  - NaOH.
  - Ba(OH)₂.
  - NH₃.
  - NaCl.

10. Các dung dịch NaCl, HCl, CH₃COOH, H₂SO₄ có cùng nồng độ mol, dung dịch có pH nhỏ nhất là
 A. HCl. B. CH₃COOH. C. NaCl. D. H₂SO₄.
11. Cho các dung dịch có cùng nồng độ: Na₂CO₃ (1), H₂SO₄ (2), HCl (3), KNO₃ (4). Giá trị pH của các dung dịch được sắp xếp theo chiều tăng dần từ trái sang phải là:
 A. (3), (2), (4), (1). B. (4), (1), (2), (3). C. (1), (2), (3), (4). D. (2), (3), (4), (1).
12. Chỉ dùng quỳ tím, có thể nhận biết ba dung dịch riêng biệt nào sau đây?
 A. HCl, NaNO₃, Ba(OH)₂ C. H₂SO₄, HCl, KOH.
 B. H₂SO₄, NaOH, KOH D. Ba(OH)₂, NaCl, H₂SO₄
13. Dung dịch có pH = 7 là:
 A. NH₄Cl. B. CH₃COONa. C. C₆H₅ONa. D. KClO₃.
14. Chọn câu trả lời đúng, khi nói về muối axit:
 A. Dung dịch muối có pH < 7.
 B. Muối có khả năng phản ứng với bazơ.
 C. Muối vẫn còn hiđro trong phân tử.
 D. Muối mà gốc axit vẫn còn hiđro có khả năng phân li tạo proton trong nước.
15. Khi hòa tan trong nước, chất nào sau đây làm cho quỳ tím chuyển màu xanh?
 A. NaCl. B. NH₄Cl. C. Na₂CO₃. D. FeCl₃.
16. Hãy cho biết dãy các dung dịch nào sau đây có khả năng đổi màu quỳ tím sang đỏ (hồng)?
 A. CH₃COOH, HCl và BaCl₂. C. NaOH, Na₂CO₃ và Na₂SO₃.
 B. H₂SO₄, NaHCO₃ và AlCl₃. D. NaHSO₄, HCl và AlCl₃
17. Cho các dung dịch muối: Na₂CO₃ (1), NaNO₃ (2), NaNO₂ (3), NaCl (4), Na₂SO₄ (5), CH₃COONa (6), NH₄HSO₄ (7), Na₂S (8). Những dung dịch muối làm quỳ hoá xanh là:
 A. (1), (2), (3), (4). B. (1), (3), (5), (6). C. (1), (3), (6), (8). D. (2), (5), (6), (7).
18. Cho các muối sau đây: NaNO₃; K₂CO₃; CuSO₄; FeCl₃; AlCl₃; KCl. Các dung dịch có pH = 7 là:
 A. NaNO₃; KCl. B. K₂CO₃; CuSO₄; KCl.
 C. CuSO₄; FeCl₃; AlCl₃. D. NaNO₃; K₂CO₃; CuSO₄.
19. pH của dung dịch 400ml có chứa 1,46g HCl là
 A. pH = 2 B. pH = 1 C. pH = 0,5 D. pH = 1,5
20. pH của dung dịch thu được sao khi trộn 100ml dung dịch NaOH 0,01M với 100ml dung dịch Ba(OH)₂ 0,005M là
 A. pH = 12 B. pH = 2 C. pH = 4 D. pH = 10
21. Trộn lẫn 100ml dd HCl 0,03M với 100 ml dd NaOH 0,01M được dung dịch A có pH là .
 A. pH = 2 B. pH = 13 C. pH = 12 D. pH = 10
22. Trộn 100ml NaOH 0,5M với 100ml dd H₂SO₄ 0,3M thu được dung dịch X có pH là
 A. pH = 1 B. pH = 1,3 C. pH = 2 D. pH = 12
23. Trộn 100ml dd H₂SO₄ 0,005M với 100ml dd KOH nồng độ 0,012M thu đc pH = x . Giá trị x là:
 A. pH = 3 B. pH = 13 C. pH = 11 D. pH = 12
24. Cho 40ml dd HCl 0,75M vào 160ml dd chứa đồng thời Ba(OH)₂ 0,08M và KOH 0,04M để được dung dịch A. pH của dung dịch A là
 A. pH = 12 B. pH = 2 C. pH = 11 D. pH = 3
25. Cho 300 ml dung dịch chứa H₂SO₄ 0,1M, HNO₃ 0,2M và HCl 0,3M tác dụng với V ml dung dịch NaOH 0,2 M và KOH 0,29M thu được dung dịch có pH = 2. Giá trị của V là
 A. 134. B. 147. C. 114. D. 169.
26. Dung dịch A có chứa 5 ion :Mg²⁺, Ba²⁺, Ca²⁺ và 0,1 mol Cl⁻ và 0,2 mol NO₃⁻. Thêm dần V ml dung dịch K₂CO₃ 1M vào dung dịch A đến khi thu được lượng kết tủa lớn nhất. V có giá trị là
 A. 150 ml. B. 300 ml. C. 200 ml. D. 250 ml.
27. Trộn 200 ml dung dịch gồm HCl 0,1M và H₂SO₄ 0,15M với 300 ml dung dịch Ba(OH)₂ nồng độ aM, thu được m gam kết tủa và 500 ml dung dịch có pH = 1. Giá trị của a và m lần lượt là
 A. 0,15 và 2,330 B. 0,10 và 6,990. C. 0,10 và 4,660 D. 0.05 và 3,495
28. Trộn V1 ml dung dịch NaOH có pH = 13 với V2 ml dung dịch Ba(OH)₂ có pH = 11, thu được dung dịch mới có pH = 12. Tỉ số V1 : V2 có giá trị là
 A. 1/1 B. 2/1 C. 1/10 D. 10/1
29. Dung dịch NaOH có pH = 11, cần pha loãng dd này bao nhiêu lần để được dd có pH = 9?

- A. 3 lần   B. 100 lần   C. 20 lần   D. 10 lần.
30. Cho 10ml dd HCl có pH = 3. Cần thêm vào dd trên bao nhiêu ml nước để sau khi khuấy đều, thu được dd có pH = 4?
A. 10ml   B. 90ml   C. 100ml   D. 40ml.

B/ PHẦN TỰ LUẬN**I. CƠ BẢN:**

31. Tính nồng độ H^+ , OH^- và pH của các dung dịch : HCl 0,1M ; NaOH 0,01M ; $Ba(OH)_2$ 0,05M.
32. Tính nồng độ mol của mỗi dung dịch sau : HNO_3 có pH = 5, NaOH có pH = 10, H_2SO_4 có pH = 3, $Ba(OH)_2$ có pH = 9.
33. Tính pH của dung dịch chứa 1,46 g HCl trong 400 ml.
34. Tính $[H^+]$ và pH của dung dịch. Biết trong 1 lit dung dịch có hòa tan 224 ml khí HCl (đkc).
35. Muốn điều chế 2 lit dung dịch HCl có pH = 3 thì phải hòa tan bao nhiêu lit HCl (đkc) vào nước?
36. Cho 0,1 g Na tan hết trong nước và pha loãng thành 200 ml dung dịch. Tính pH của dung dịch này.
37. Cho m g Na vào nước thu được 1,5 lit dung dịch có pH = 13. Tính m.
38. Một dung dịch HCl có pH = 4. Phải pha loãng dung dịch axit này bằng nước bao nhiêu lần để thu được dung dịch HCl có pH = 5?
39. Một dung dịch NaOH có pH = 10. Phải pha loãng dung dịch này bằng nước bao nhiêu lần để thu được dung dịch có pH = 9?
40. Trộn dung dịch HCl với dung dịch NaOH 0,1M theo tỉ lệ thể tích là 1 : 1 được 100 ml dung dịch có pH = 1. Xác định nồng độ mol/l ban đầu của dung dịch HCl.
41. Lấy 50 ml dung dịch HCl 10% (D = 1,047 g/ml), sau đó cho thêm vào 60 ml dung dịch NaOH 8% (D = 1,109 g/ml). Tính khối lượng muối và pH của dung dịch sau phản ứng.
42. Tính pH của dung dịch thu được sau khi trộn :
a. 100 ml dung dịch NaOH 0,01 M với 400 ml dung dịch $Ba(OH)_2$ 0,005M.
b. 40 ml dung dịch H_2SO_4 2,5M với 60 ml dung dịch NaOH 5M.
c. 50 ml dung dịch KOH 0,1M với 50 ml dung dịch HNO_3 0,12M.
d. 10 ml dung dịch HCl 2M với 5 ml dung dịch $Ca(OH)_2$ 2M.
e. 50 ml dung dịch $Ba(OH)_2$ 0,1 M với 150 ml dung dịch H_2SO_4 0,04M.
43. Tính pH của dung dịch khi trộn
a) 200 ml dd H_2SO_4 0,002M và 300 ml dd HCl 0,005M
b) 50 ml dd HNO_3 0,02M và 30 ml dd H_2SO_4 0,005M
c) 300 ml dd NaOH 0,02M và 400 ml dd $Ca(OH)_2$ 0,05M
d) 80ml dd KOH 0,003M và 20 ml dd $Ba(OH)_2$ 0,005M
44. Trộn 300 ml dung dịch HNO_3 0,3M với 200 ml dung dịch NaOH 1,5M.
a. Tính nồng độ mol/lít của các ion trong dung dịch thu được
b. Tính pH của dung dịch thu được
45. Trộn 100 ml dung dịch $Ba(OH)_2$ 0,06M với 400 ml dung dịch HCl 0,02M.
a) Tính nồng độ mol/lít của các ion trong dung dịch thu được
b) Tính pH của dung dịch thu được
46. Trộn 10 ml dd $Ba(OH)_2$ 0,2 M với 20 ml dd gồm HCl 0,1 M và dd H_2SO_4 0,5M $\Rightarrow$ pH dd sau phản ứng?
47. Trộn 20 ml dd gồm $Ba(OH)_2$ 0,3M và NaOH 0,25 M với 10 ml dd H_2SO_4 0,5M $\Rightarrow$ pH của dd sau phản ứng?
48. Trộn V lit dung dịch HCl 0,5M với 2 lit dung dịch $Ba(OH)_2$ 0,05M thu được dung dịch X có pH = 2,3. Tính giá trị của V. **ĐS : 14/33 lít**

III. NÂNG CAO

49. Dùng thuyết Brsted hãy giải thích vì sao các chất $Al(OH)_3$; $Zn(OH)_2$; H_2O ; $NaHCO_3$ được coi là những chất lưỡng tính.
50. Viết công thức tổng quát của phenol- Amoni, công thức của Xôđa. Theo quan niệm mới về axit- bazơ thì chúng là những axit hay bazơ? Giải thích.
51. Cho a mol NO_2 hấp thụ vào dung dịch chứa a mol NaOH. Dung dịch thu được có pH lớn hơn hay nhỏ hơn 7? Giải thích

52. Trộn 250 ml dung dịch hỗn hợp HCl 0,08M và H₂SO₄ 0,01M với 250 ml dung dịch Ba(OH)₂ có nồng độ xM, thu được m g kết tủa và 500 ml dung dịch có pH = 12. Hãy tính m và x. Coi Ba(OH)₂ điện li hoàn toàn cả hai nấc.
53. Trộn 300 ml dung dịch có chứa NaOH 0,1M và Ba(OH)₂ 0,025M với 200 ml dung dịch H₂SO₄ có nồng độ xM, thu được m g kết tủa và 500 ml dung dịch có pH = 2. Hãy tính m và x. Coi H₂SO₄ điện li hoàn toàn cả hai nấc.
54. Thêm từ từ 400 g dung dịch H₂SO₄ 49% vào nước và điều chỉnh lượng nước để thu được đúng 2 lit dung dịch A. (Coi H₂SO₄ điện li hoàn toàn cả hai nấc.)
- Tính nồng độ mol của ion H⁺ trong dung dịch A.
  - Tính thể tích dung dịch NaOH 1,8M cần thêm vào 0,5 lit dung dịch A để thu được dung dịch có:
    - pH = 1.
    - pH = 13.
55. A là dd KOH có pH = 13
- Tính nồng độ mol của dd A?
  - Nếu pha loãng A 50 lần được dd B. Tính pH của dd B?
  - Nếu đun 1 lit dd A để bay hơi bớt 1 lượng nước, đc dd C có pH = 13,602. Tính nồng độ mol của dd KOH trong dd C. Tính thể tích dd C?
56. Một dung dịch chứa 0,01 mol Cu²⁺, 0,02 mol Al³⁺, 0,02 mol Cl⁻, 0,04 mol SO₄²⁻ và H⁺ trong 0,4 lít. (bỏ qua sự thủy phân của của ion Cu²⁺ và Al³⁺) . Tính pH của dung dịch.
57. Để trung hoà hoàn toàn 600ml dung dịch hỗn hợp HCl 2M và H₂SO₄ 1,5M cần bao nhiêu mililit dung dịch hỗn hợp Ba(OH)₂ và KOH 1M.
58. Trộn 250 ml dung dịch hỗn hợp gồm HCl 0,08M và H₂SO₄ 0,01M với 250 ml dung dịch Ba(OH)₂ a mol , thu được m gam kết tủa và dung dịch sau phản ứng có thể tích 500 ml và có pH = 12. Tính m và a.
59. Trộn 3 dung dịch H₂SO₄ 0.1M ; HNO₃ 0,2M; HCl 0,3 M với những thể tích bằng nhau được dung dịch A. Lấy 300 ml dung dịch A cho tác dụng với dung dịch B gồm NaOH 0,2 M và KOH 0,29 M. Tính thể tích dung dịch B cần dùng để khi trộn với 300 ml dung dịch A được dung dịch có pH = 2.
60. Trộn 100 ml dung dịch (gồm Ba(OH)₂ 0,1M và NaOH 0,1M) với 400 ml dung dịch (gồm H₂SO₄ 0,0375M và HCl 0,0125M), thu được dung dịch X. Xác định giá trị pH của dung dịch X.

III.RÈN LUYỆN THÊM:

61. Tính pH của các dd sau:
- Dung dịch HCl 0,01M
  - dd KOH 0,04M
  - dd H₂SO₄ 0,0005M (Coi H₂SO₄ điện li hoàn toàn)
  - dd Ba(OH)₂ 0,05M
  - Cho 50ml dd HCl 0,12M vào 50ml dd NaOH 0,1M.
  - 0,12g Mg vào 100ml HCl 0,2M?
  - NaOH 0,0001M.
  - HNO₃ 12,6%, D= 1,12 g/ml.
62. Trộn 20ml dung dịch HCl 0,05M với 20ml dung dịch H₂SO₄ 0,075M. Nếu coi thể tích sau khi pha trộn bằng tổng thể tích của hai dung dịch đầu thì pH của dung dịch thu được là bao nhiêu?
63. Tính pH của dung dịch thu được khi cho:
- 1 lit dung dịch H₂SO₄ 0,005M tác dụng với 4 lit dung dịch NaOH 0,005M.
  - 50 ml dd HCl 0,12 M với 50 ml dd NaOH 0,1M.
  - Tính pH của dung dịch tạo thành sau khi trộn 100ml dd HCl 1M và 400ml dd NaOH 0,375M
64. Tính nồng độ các ion trong các dung dịch:
- HNO₃, pH = 4
  - H₂SO₄, pH= 3
  - KOH, pH= 9
  - Ba(OH)₂, pH=10
- 65.
- Cho 220ml dung dịch HCl có pH = 5 tác dụng với 180ml dung dịch NaOH có pH = 9 thì thu được dung dịch A. Tính pH của dung dịch A.
  - Cho 2,75 lit dung dịch Ba(OH)₂ có pH = 13 tác dụng với 2,25 lit dung dịch HCl có pH = 1 thì thu được dung dịch B. Tính pH của dung dịch B.
66. Hoà tan m gam kim loại Ba vào nước thu được 2,0 lit dung dịch X có pH =13. Tính m.
67. Cần bao nhiêu gam NaOH để pha chế 300ml dung dịch có pH= 10
68. Tính thể tích dung dịch HCl 0,3M cần để trung hoà 100ml dung dịch hỗn hợp NaOH 0,1M và Ba(OH)₂ 0,1M.
69. Cho dung dịch HCl có pH = 4. Hỏi phải pha loãng dung dịch trên bằng nước cất bao nhiêu lần để thu được dd HCl có pH = 6.

70. Cho dung dịch NaOH có pH = 13. Cần pha loãng dung dịch đó bằng nước cất bao nhiêu lần để thu được dd NaOH có pH Pha loãng 10 ml dung dịch HCl với H₂O thành 250 ml dung dịch có pH = 3. hãy tính nồng độ mol của HCl trước khi pha và pH của dung dịch đó.
71. Thêm từ từ 100 gam dung dịch H₂SO₄ 98% vào nước và điều chỉnh để được 1 lít dung dịch A. Tính nồng độ mol của ion H⁺ trong A và pH của dung dịch A.
72. Phải thêm vào 1 lít dung dịch A bao nhiêu dung dịch NaOH 1,8M để thu được:
- Dung dịch có pH = 1.   - Dung dịch có pH = 12.
73. Tìm nồng độ mol của các ion trong dung dịch H₂SO₄ có pH = 3. Cần pha loãng dung dịch trên bao nhiêu lần bằng dung dịch NaOH có pH = 12 để thu được dung dịch mới có pH = 5.
-

BÀI 4: PHẢN ỨNG TRAO ĐỔI TRONG DUNG DỊCH CÁC CHẤT ĐIỆN LI

1. Khái niệm:

- Là phản ứng xảy ra giữa các ion.
- Xảy ra được khi các ion trong dd kết hợp với nhau tạo ra ít nhất 1 trong các chất sau:
  - Chất kết tủa (VD: BaSO₄, CaCO₃, AgCl, Cu(OH)₂, Fe(OH)₃...)
  - Chất khí. (VD: CO₂; SO₂; H₂S; NH₃...)

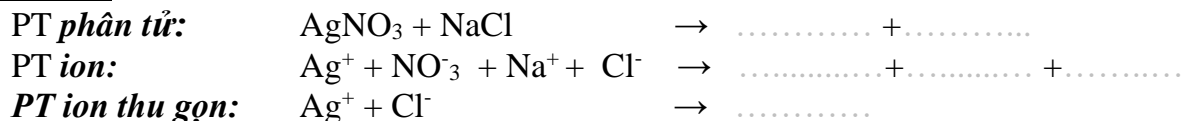
- Chất điện li yếu $\begin{cases} \swarrow \text{H}_2\text{O} \\ \searrow \text{Axit yếu (VD: HF, HNO}_2, \text{H}_2\text{S, H}_3\text{PO}_4, \text{axit hữu cơ: CH}_3\text{COOH...)} \end{cases}$

CHÚ Ý:

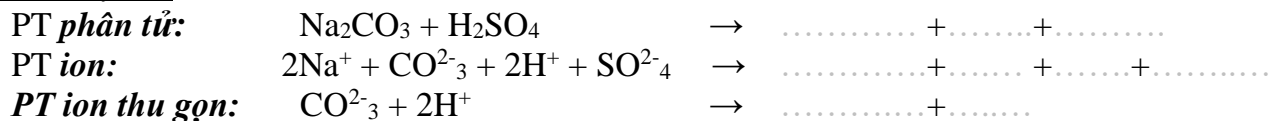
- Khi viết phương trình ion thu gọn: chất rắn, khí, CĐL yếu phải viết dạng phân tử.

2. Các trường hợp cụ thể:

a. Tạo kết tủa:

b. Tạo khí bay lên: CO₂, SO₂, H₂S, NH₃...

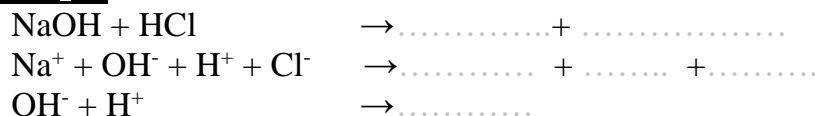

c. Tạo CĐL yếu:

c1. Tạo axit yếu:

c2. Tạo H₂O:

ĐÁNH GIÁ SƠ BỘ MÔI TRƯỜNG CỦA MUỐI (4 nội dung)

1) Muối trung hòa tạo bởi **gốc bazơ mạnh** (K⁺, Na⁺, Ba²⁺, Ca²⁺, Li⁺, Sr²⁺...) + **gốc axit mạnh** (Cl⁻, Br⁻, I⁻, NO₃⁻, SO₄²⁻, ClO₄⁻) => .....

VD: NaCl, K₂SO₄, Ba(NO₃)₂...

2) Muối trung hòa tạo bởi **gốc bazơ mạnh** + **gốc axit yếu** (F⁻, S²⁻, SO₃²⁻, SiO₃²⁻, PO₄³⁻, NO₂⁻, CN⁻, CH₃COO⁻...) => .....

VD: Na_2CO_3 , BaF_2 ...

3) Muối trung hòa tạo bởi **gốc bazơ yếu** (Cu^{2+} , Fe^{3+} , Al^{3+} , Zn^{2+} , NH_4^+ ...) + gốc axit mạnh
=> .....

VD: $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$, FeCl_3 ...

4) Muối trung hòa tạo bởi **gốc bazơ yếu** + **gốc axit yếu**
=> .....

VD: $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$, $\text{CH}_3\text{COONH}_4$ ....

A/ PHẦN TRẮC NGHIỆM

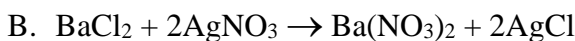
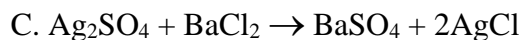
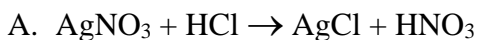
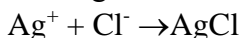
- Phản ứng trao đổi ion trong dung dịch các chất điện li chỉ xảy ra khi
  - Các chất phản ứng phải là những chất dễ tan.
  - Các chất phản ứng phải là những chất điện li mạnh.
  - Một số ion trong dung dịch kết hợp được với nhau làm giảm nồng độ ion của chúng.
  - Phản ứng không phải là thuận nghịch.
- Phương trình ion rút gọn của phản ứng cho biết
  - Những ion nào tồn tại trong dung dịch.
  - Nồng độ những ion nào trong dung dịch lớn nhất.
  - Bản chất của phản ứng trong dung dịch các chất điện li.
  - Không tồn tại phân tử trong dung dịch các chất điện li.
- Chất nào sau đây **không** tạo kết tủa khi cho vào dung dịch AgNO_3 ?
  - HCl .
  - K_3PO_4 .
  - KBr .
  - HNO_3 .
- Để phân biệt dung dịch Na_2SO_4 với dung dịch NaCl , người ta dùng dung dịch
  - KOH .
  - HCl .
  - KNO_3 .
  - BaCl_2 .
- Dung dịch nào dưới đây dùng để phân biệt dung dịch KCl với dung dịch K_2SO_4 ?
  - HCl .
  - NaOH .
  - H_2SO_4 .
  - BaCl_2 .
- Để phân biệt dung dịch AlCl_3 và dung dịch KCl ta dùng dung dịch
  - HCl .
  - H_2SO_4 .
  - NaNO_3 .
  - NaOH .
- Trong các cặp chất cho dưới đây, cặp chất nào có thể cùng tồn tại trong một dung dịch?
  - AlCl_3 và CuSO_4 .
  - NaAlO_2 và HCl .
  - HCl và AgNO_3 .
  - NaHSO_4 và NaHCO_3 .
- Cặp chất **không** xảy ra phản ứng là
  - dung dịch NaNO_3 và dung dịch MgCl_2 .
  - K_2O và H_2O .
  - dung dịch NaOH và Al_2O_3 .
  - Na và dung dịch KCl .
- Phản ứng nào dưới đây là phản ứng trao đổi ion trong dung dịch?
  - $\text{Zn} + \text{H}_2\text{SO}_4 \rightarrow \text{ZnSO}_4 + \text{H}_2$
  - $2\text{Fe}(\text{NO}_3)_3 + 2\text{KI} \rightarrow 2\text{Fe}(\text{NO}_3)_2 + \text{I}_2 + 2\text{KNO}_3$
  - $\text{Fe}(\text{NO}_3)_3 + 3\text{NaOH} \rightarrow \text{Fe}(\text{OH})_3 + 3\text{NaNO}_3$
  - $\text{Zn} + 2\text{Fe}(\text{NO}_3)_3 \rightarrow \text{Zn}(\text{NO}_3)_2 + 2\text{Fe}(\text{NO}_3)_2$
- Kết tủa CdS được tạo thành trong dung dịch các cặp chất:
  - $\text{CdCl}_2 + \text{NaOH}$
  - $\text{Cd}(\text{NO}_3)_2 + \text{H}_2\text{S}$
  - $\text{Cd}(\text{NO}_3)_2 + \text{HCl}$
  - $\text{CdCl}_2 + \text{Na}_2\text{SO}_4$
- Phản ứng tạo thành PbSO_4 dưới đây không phải là phản ứng trao đổi ion trong dung dịch?
  - $2\text{Pb}(\text{NO}_3)_2 + \text{Na}_2\text{SO}_4 \rightarrow \text{PbSO}_4 + 2\text{NaNO}_3$
  - $(\text{CH}_3\text{COO})_2\text{Pb} + \text{H}_2\text{SO}_4 \rightarrow \text{PbSO}_4 + 2\text{CH}_3\text{COOH}$
  - $\text{PbS} + 4\text{H}_2\text{O}_2 \rightarrow \text{PbSO}_4 + 4\text{H}_2\text{O}$
  - $\text{Pb}(\text{OH})_2 + \text{H}_2\text{SO}_4 \rightarrow \text{PbSO}_4 + 2\text{H}_2\text{O}$
- Các cặp chất nào khi phản ứng có cùng phương trình ion thu gọn?

(1) $\text{Na}_2\text{CO}_3 + \text{BaCl}_2$; (2) $\text{Ba}(\text{HCO}_3)_2 + \text{K}_2\text{CO}_3$; (3) $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3 + \text{Ba}(\text{NO}_3)_2$; (4) $\text{BaCl}_2 + \text{MgCO}_3$

  - (1)
  - (1),(2), (3)
  - (1), (2)
  - (1),(2), (3), (4)
- $\text{S}^{2-} + \text{H}^+ \rightarrow \text{H}_2\text{S}$ là phương trình ion thu gọn của phản ứng:
  - $\text{FeS} + 2\text{HCl} \rightarrow \text{FeCl}_2 + \text{H}_2\text{S}$
  - $2\text{NaHSO}_4 + \text{Na}_2\text{S} \rightarrow 2\text{Na}_2\text{SO}_4 + \text{H}_2\text{S}$
  - $2\text{HCl} + \text{K}_2\text{S} \rightarrow 2\text{KCl} + \text{H}_2\text{S}$
  - $\text{BaS} + \text{H}_2\text{SO}_4 \rightarrow \text{BaSO}_4 + \text{H}_2\text{S}$
- Phương trình ion nào sau đây **không** thể biểu diễn bằng phương trình ion thu gọn sau:

$$\text{CO}_3^{2-} + 2\text{H}^+ \rightarrow \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O}$$
  - $\text{Na}_2\text{CO}_3 + 2\text{HCl} \rightarrow 2\text{NaCl} + \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O}$
  - $\text{BaCO}_3 + 2\text{HCl} \rightarrow \text{BaCl}_2 + \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O}$
  - $\text{K}_2\text{CO}_3 + 2\text{HCl} \rightarrow 2\text{KCl} + \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O}$
  - $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3 + 2\text{HCl} \rightarrow 2\text{NH}_4\text{Cl} + \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O}$

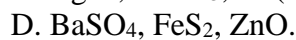
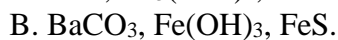
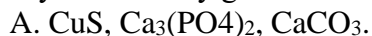

15. Phương trình hoá học nào sau đây có thể được biểu diễn bằng phương trình ion thu gọn sau:

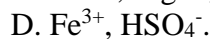
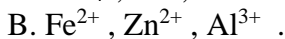
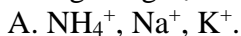

D. A, C đều được

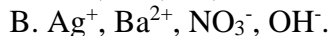
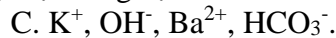
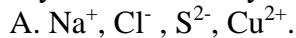
16. Dãy nào sau đây gồm các chất không tan trong nước nhưng tan trong dung dịch HCl?

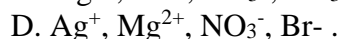
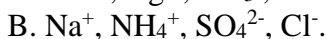
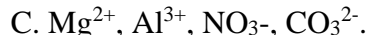
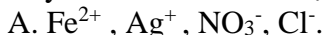
17. Trong dung dịch ion CO_3^{2-} cùng tồn tại với các ion

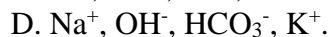
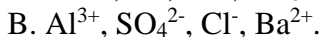
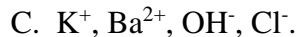
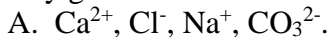
18. Dãy ion nào sau đây có thể đồng thời tồn tại trong cùng một dung dịch?

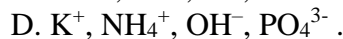
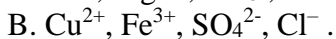
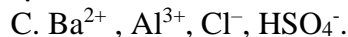
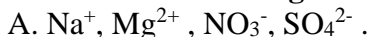
19. Dãy các ion có thể tồn tại trong cùng một dung dịch là

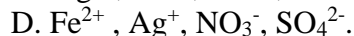
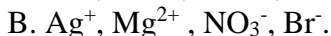
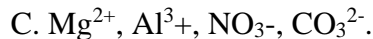
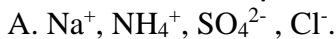
20. Dãy gồm các ion có thể cùng tồn tại trong một dung dịch là

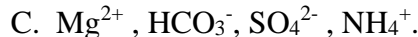
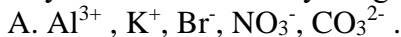
21. Các ion nào sau **không** thể cùng tồn tại trong một dung dịch?

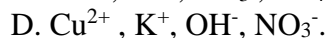
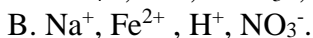
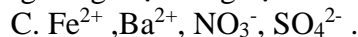
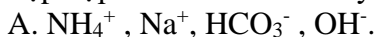
22. Các ion có thể tồn tại trong cùng một dung dịch là:

23. Dãy các ion nào sau đây cùng tồn tại trong một dung dịch?

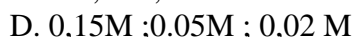
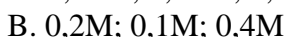
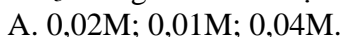
24. Tập hợp các ion nào sau đây có thể tồn tại đồng thời trong cùng một dung dịch?

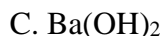
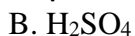
25. Ion OH^- có thể phản ứng với dãy các ion nào sau đây?

26. Hòa tan 1,7g NaNO_3 và 2,61g $\text{Ba}(\text{NO}_3)_2$ vào nước để được 100ml dd X. Nồng độ mol/l của ion Na^+ , Ba^{2+} và NO_3^- trong dd X lần lượt là:

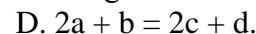
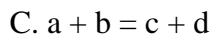
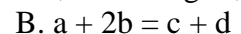
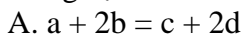
27. Có 4 lọ riêng biệt đựng các dd bị mất nhãn: AlCl_3 , NaNO_3 , K_2CO_3 , NH_4NO_3 . Có thể dùng dung dịch nào dưới đây làm thuốc thử để phân biệt các chất trên?

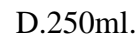
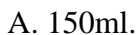
28. Các ion nào sau đây không cùng tồn tại trong một dung dịch?

29. Dung dịch X chứa a mol Na^+ , b mol Mg^{2+} , c mol Cl^- và d mol . Chọn biểu thức đúng?

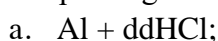
30. Dung dịch A có chứa năm ion : Mg^{2+} , Ba^{2+} , Ca^{2+} và 0,1 mol Cl^- và 0,2 mol NO_3^- . Thêm dần V lít dung dịch K_2CO_3 1M vào dung dịch A đến khi được lượng kết tủa lớn nhất V có giá trị là :

B/ PHẦN TỰ LUẬN

I. CƠ BẢN:

31. Viết phương trình phân tử và ion rút gọn của phản ứng xảy ra giữa các cặp chất sau (nếu có):

- b. $\text{CaCO}_3 + \text{ddHCl}$;
 c. $\text{ddNa}_2\text{SO}_4 + \text{dd BaCl}_2$
 d. $\text{ddNaOH} + \text{dd FeCl}_3$.
 e. $\text{Zn(OH)}_2 + \text{ddNaOH}$
 f. $\text{Zn(OH)}_2 + \text{HCl}$;
 g. $\text{Al(OH)}_3 + \text{HCl}$;
 h. $\text{Al(OH)}_3 + \text{KOH}$
 i. $\text{Cu(OH)}_2 + \text{H}_2\text{SO}_4$;
 j. $\text{CuCl}_2 + \text{KOH}$
 k. $\text{Ca(HCO}_3)_2 + \text{Ca(OH)}_2$.
 l. $\text{Ca(HCO}_3)_2 + \text{HCl}$.
 m. $\text{Pb(NO}_3)_2 + \text{H}_2\text{S}$.
 n. $\text{Pb(OH)}_2 + \text{NaOH}$
32. Viết phương trình hóa học (dưới dạng phân tử và ion rút gọn) của phản ứng trao đổi ion trong dung dịch tạo thành từng kết tủa sau : Zn(OH)_2 , Mg(OH)_2
33. Viết phương trình phân tử và ion rút gọn của các phản ứng trong dung dịch theo sơ đồ sau :
- a. $\text{FeS} + ? \rightarrow \text{FeCl}_2 + ?$
 b. $\text{MgCO}_3 + ? \rightarrow \text{MgCl}_2 + ?$
 c. $\text{Pb(NO}_3)_2 + ? \rightarrow \text{PbCl}_2 + ?$
 d. $\text{Fe}_2(\text{SO}_4)_3 + ? \rightarrow \text{K}_2\text{SO}_4 + ?$
34. Viết phương trình phân tử ứng với phương trình ion rút gọn sau :
- a. $\text{Ba}^{2+} + \text{CO}_3^{2-} \rightarrow \text{BaCO}_3$.
 b. $\text{Fe}^{3+} + 3\text{OH}^- \rightarrow \text{Fe(OH)}_3$.
 c. $2\text{H}^+ + \text{S}^{2-} \rightarrow \text{H}_2\text{S}$.
 d. $\text{NH}_4^+ + \text{OH}^- \rightarrow \text{NH}_3 + \text{H}_2\text{O}$.
 e. $\text{HClO} + \text{OH}^- \rightarrow \text{ClO}^- + \text{H}_2\text{O}$.
 f. $\text{CO}_2 + 2\text{OH}^- \rightarrow \text{CO}_3^{2-} + \text{H}_2\text{O}$.
35. Chỉ dùng thêm một axit, hãy phân biệt ba dung dịch : KCl , Na_2CO_3 và CuSO_4 .
36. Chỉ dùng thêm quỳ tím, hãy nhận biết các dung dịch sau :
- a. KCl , HCl , K_2CO_3 , Na_2SO_4 .
 b. Ba(OH)_2 , NaCl , HNO_3 , Na_2SO_4 .
 c. Na_2CO_3 , BaCl_2 , HCl , H_2SO_4 .
 d. Na_2SO_4 , Na_2CO_3 , BaCl_2 , KNO_3 .
 e. HCl , H_2SO_4 , NaOH , Ba(OH)_2 , Na_2SO_4 .
 f. NH_4Cl , $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$, BaCl_2 , NaOH , Na_2CO_3 .
37. Bằng phương pháp hóa học hãy phân biệt các chất rắn :
- a. Na_2SO_4 , K_2CO_3 , BaSO_4 , CaCO_3 .
 b. $\text{Ca(NO}_3)_2$, NaNO_3 , KCl , AgCl .
38. Cho 13,3 g hh KCl và NaCl hòa tan vào H_2O để được 50g dd . Cho dd trên t/d vừa đủ với dd AgNO_3 thu được 28,7 g kết tủa. Tính % khối lượng mỗi chất trong hh đầu?
39. Tính C_M của dung dịch HCl , nếu 30 ml dung dịch này phản ứng vừa đủ với 0,2544 g Na_2CO_3 .
40. Cho 55 g hỗn hợp gồm Na_2SO_3 và Na_2CO_3 tác dụng vừa đủ với 0,5 lit dung dịch H_2SO_4 1M. Xác định khối lượng của mỗi muối trong hỗn hợp đầu và thể tích khí sinh ra (đkc).
41. Hòa tan 80 g CuSO_4 vào nước thành 0,5 lit dung dịch.
- a. Tính $[\text{Cu}^{2+}]$ và $[\text{SO}_4^{2-}]$.
 b. Tính thể tích dung dịch KOH 0,5M đủ kết tủa hết Cu^{2+} .
 c. Tính thể tích dung dịch BaCl_2 0,5M đủ kết tủa hết SO_4^{2-} .

II. NÂNG CAO

42. Trộn 250 ml dd hỗn hợp HCl 0,08 mol/l v H_2SO_4 0,01 mol/l với 250 ml dd Ba(OH)_2 có nồng độ x mol/l thu được m gam kết tủa và 500 ml dd có pH = 12. Hãy tính m ,v ,x. Giả sử Ba(OH)_2 điện li hoàn toàn cả hai nấc.

43. Trộn 300 ml dd hỗn hợp NaOH 0,1 mol/l và Ba(OH)₂ 0,025 mol/l với 200 ml dd H₂SO₄ có nồng độ x mol/l thu được m gam kết tủa và 500 ml dd có pH=2. Hãy tính m, v, x. Giả sử H₂SO₄ điện li hoàn toàn cả hai nấc.
44. Thêm từ từ 400g dd H₂SO₄ 49% vào nước và điều chỉnh lượng nước để thu được đúng 2 lít dd A. Giả sử H₂SO₄ điện li hoàn toàn cả hai nấc.
- Tính nồng độ mol/l của ion H⁺ trong dd A.
  - Tính thể tích dd NaOH 1,8M cần thêm vào 0,5 lít dd A để thu được:
    - dd có pH=1.
    - dd có pH=13

III. RÈN LUYỆN THÊM:

45. Viết phương trình phân tử và ion rút gọn của phản ứng xảy ra giữa các cặp chất sau (nếu có):
- Fe₂(SO₄)₃ + NaOH.
  - NH₄Cl + NaOH.
  - NaF + HCl.
  - Pb(NO₃)₂ và H₂S.
  - Na₂SO₃ + HCl.
  - MgCl₂ + KNO₃.
  - FeS (rắn) + HCl.
  - HClO + KOH.
46. Viết phương trình phân tử và ion rút gọn của phản ứng xảy ra giữa các cặp chất sau (nếu có):
- Na₂CO₃ + Ca(NO₃)₂.
  - FeSO₄ + NaOH.
  - NaHCO₃ + HCl.
  - NaHCO₃ + NaOH.
  - MgSO₄ + NaNO₃.
  - K₂CO₃ + NaCl
  - Pb(OH)₂ (rắn) + HNO₃.
  - Ca(HCO₃)₂ + Ca(OH)₂.
  - CuSO₄ + Na₂S.
  - BaCO₃ và H₂SO₄.
47. Viết phương trình hóa học (dưới dạng phân tử và ion rút gọn) của phản ứng trao đổi ion trong dung dịch tạo thành từng kết tủa sau : Cr(OH)₃, Al(OH)₃, Cu(OH)₂.
48. Viết phương trình phân tử ứng với phương trình ion rút gọn sau :
- Ca²⁺ + CO₃²⁻ → BaCO₃.
  - Mg²⁺ + 2OH⁻ → Mg(OH)₂.
  - H⁺ + Cl⁻ → HCl.
  - NH₄⁺ + OH⁻ → NH₃ + H₂O.
  - Zn(OH)₂ + 2OH⁻ → ZnO₂²⁻ + 2H₂O.
  - SO₂ + 2OH⁻ → SO₃²⁻ + H₂O.
49. Viết PTPT và ion rút gọn cho các phản ứng theo sơ đồ sau:
- MgCl₂ + ? → MgCO₃↓ + ?
  - Ca₃(PO₄)₂ + ? → ? + CaSO₄
  - ? + KOH → ? + Fe(OH)₃↓
  - ? + H₂SO₄ → ? + CO₂ + H₂O
50. Viết PTPT cho các PT ion rút gọn sau:
- Ag⁺ + Br⁻ → AgBr
  - Pb²⁺ + 2OH⁻ → Pb(OH)₂
  - CH₃COO⁻ + H⁺ → CH₃COOH
  - S²⁻ + 2H⁺ → H₂S
  - CO₃²⁻ + 2H⁺ → CO₂ + H₂O
  - SO₄²⁻ + Ba²⁺ → BaSO₄
  - HS⁻ + H⁺ → H₂S
  - Pb²⁺ + S²⁻ → PbS
51. Trong dung dịch có thể tồn tại đồng thời các ion sau đây được không? Giải thích
- Na⁺, Cu²⁺, Cl⁻, OH⁻

- b. K^+ , Ba^{2+} , Cl^- , SO_4^{2-} .
c. K^+ , Fe^{2+} , Cl^- , SO_4^{2-} .
d. HCO_3^- , OH^- , Na^+ , Cl^-
52. Viết các phương trình phân tử và ion rút gọn của các phản ứng (nếu có) giữa các cặp chất sau :
- $Fe_2(SO_4)_3 + NaOH$
  - $NH_4Cl + NaOH$
  - $NaF + HCl$
  - $MgCl_2 + KNO_3$
  - FeS (rắn) + HCl
  - $HClO + KOH$
53. Viết phương trình hóa học (dưới dạng phân tử và ion rút gọn) của phản ứng trao đổi ion trong dung dịch tạo thành từng kết tủa sau : $Cr(OH)_3$, $Al(OH)_3$, $Sn(OH)_2$.
54. Viết phương trình dạng phân tử và ion rút gọn của các phản ứng trong dung dịch theo sơ đồ sau :
- $2H^+ + S^{2-} \rightarrow H_2S$.
  - $FeS + ? \rightarrow FeCl_2 + ?$
  - $MgCO_3 + ? \rightarrow MgCl_2 + ?$
  - $Pb(NO_3)_2 + ? \rightarrow PbCl_2 + ?$
  - $Cu(OH)_2 + ? \rightarrow Na_2CuO_2 + ?$
  - $Fe_2(SO_4)_3 + ? \rightarrow K_2SO_4 + ?$
55. Viết phương trình phân tử ứng với phương trình ion rút gọn :
- $Ba^{2+} + CO_3^{2-} \rightarrow BaCO_3$.
  - $Fe^{3+} + 3OH^- \rightarrow Fe(OH)_3$.
  - $2H^+ + S^{2-} \rightarrow H_2S$.
  - $NH_4^+ + OH^- \rightarrow NH_3 + H_2O$.
  - $HClO + OH^- \rightarrow ClO^- + H_2O$.
  - $CO_2 + 2OH^- \rightarrow CO_3^{2-} + H_2O$.
56. Chỉ dùng thêm một axit, hãy phân biệt ba dung dịch : $Ba(NO_3)_2$, Na_2CO_3 và $MgSO_4$.
57. Chỉ dùng một thuốc thử nào có thể nhận ra được ba dung dịch: K_2SO_4 , $ZnSO_4$, K_2SO_3 cùng nồng độ? Giải thích. Chỉ dùng thêm quỳ tím, hãy nhận biết các dung dịch sau :
- $NaCl$, H_2SO_4 , Na_2CO_3 , K_2SO_4 ..
  - Mg_2SO_4 , Na_2CO_3 , $BaCl_2$, $NaCl$.
  - HCl , H_2SO_4 , KOH , $Ca(OH)_2$, Na_2SO_4 .
  - $Ca(OH)_2$, $NaNO_3$, HNO_3 , K_2SO_4 .
  - Na_2SO_3 , HCl , $CaCl_2$, H_2SO_4
  - NH_4Cl , $(NH_4)_2SO_4$, $CaCl_2$, KOH , Na_2SO_3 .
58. Bằng phương pháp hóa học hãy phân biệt các chất rắn :
- Na_2SO_4 , K_2CO_3 , $AgCl$, $BaCO_3$.
  - $MgCl_2$, $CuSO_4$, $Fe(NO_3)_2$, $CaSO_4$.
59. Không được dùng thêm bất kỳ hóa chất nào (kể cả quỳ tím), hãy phân biệt các dung dịch sau: $NaCl$, Na_2CO_3 và HCl . Viết phương trình hóa học của các phản ứng xảy ra dưới dạng phân tử và ion.
60. Trộn lẫn 100ml dd HCl 0,03M với 100 ml dd $NaOH$ 0,01M được dd A.
- Tính nồng độ mol/lit các ion có trong dung dịch A
  - Tính pH của dd A.
  - Tính thể tích dd $Ba(OH)_2$ 1M đủ để trung hòa dd A